

B**CCE RR
UN-REVISED**

ಕರ್ನಾಟಕ ಪೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003
KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM,
BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜೂನ್, 2018
S. S. L. C. EXAMINATION, JUNE, 2018

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು
MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 22. 06. 2018]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **16-S**

Date : 22. 06. 2018]

CODE NO. : **16-S**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ
Subject : First Language — SANSKRIT
ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ — ಸಂಸ್ಕೃತಮ್
(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)
(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100

[Max. Marks : 100

ಪ್ರಶ್ನಾ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
	ಭಾಗ - "A" (ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯ-ಪೂರ್ವಪಾಠಾಃ) (62 ಅಂಕಾಃ)	
I.	ಏಕವಾಕ್ಯೇನ ಉತ್ತರಂ ಲಿಖತ —	11 × 1 = 11
1.	ಭೂಮಿಂ ಪರಿತಃ ಕಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕರೋತಿ ? ಉತ್ತರಮ್ : ಭೂಮಿಂ ಪರಿತಃ ಚಂದ್ರಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕರೋತಿ ।	1
2.	ಜ್ಞಾನಪೀಠಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತಃ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯಕಾರಃ ಕಃ ? ಉತ್ತರಮ್ : ಜ್ಞಾನಪೀಠಪ್ರಶಸ್ತಿಪುರಸ್ಕೃತಃ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯಕಾರಃ ಡಾ० ಸತ್ಯವ್ರತಶಾಸ್ತ್ರಿಮಹಾಭಾಗಃ ।	1

RR(B)-20004

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
3.	वज्रायुधेन वृत्रं कः जघान ? उत्तरम् : वज्रायुधेन वृत्रं इन्द्रः जघान ।	1
4.	राजारामस्य पिता कः ? उत्तरम् : राजारामस्य पिता शिवाजिप्रभुः ।	1
5.	कर्णस्य सारथिः कः ? उत्तरम् : कर्णस्य सारथिः शल्यः ।	1
6.	चतुर्विधपुरुषार्थेषु अन्तिमः पुरुषार्थः कः ? उत्तरम् : चतुर्विधपुरुषार्थेषु अन्तिमः पुरुषार्थः मोक्षः ।	1
7.	भारतमाता कैः पूजिता ? उत्तरम् : भारतमाता राजराजैः पूजिता ।	1
8.	नाट्यशास्त्रस्य रचयिता कः ? उत्तरम् : नाट्यशास्त्रस्य रचयिता भरतमुनिः ।	1
9.	पाण्डवेषु कः राजपदवीम् अलभत ? उत्तरम् : पाण्डवेषु धर्मराजः राजपदवीम् अलभत ।	1
10.	भरतखण्डः तिसृषु दिक्षु कैः आवृतः ? उत्तरम् : भरतखण्डः तिसृषु दिक्षु समुद्रजलैः आवृतः ।	1
11.	सम्पदः कं वृणते ? उत्तरम् : सम्पदः विमृश्यकारिणं पुरुषं वृणते ।	1
II.	चतुर्थपदं लिखत —	4 × 1 = 4
12.	महासुराः - मायाविनः :: सुकृतशालिनः - । उत्तरम् : सुपर्वाणः (देवाः) ।	1
13.	अञ्जनापतिः - केसरी :: शचीपतिः - । उत्तरम् : इन्द्रः ।	1
14.	शुभेन कर्मणा - सुखम् :: पापेन कर्मणा - । उत्तरम् : दुःखम् ।	1
15.	अयुक्तेन प्राणायामेन - सर्वरोगसम्भवः :: युक्तेन प्राणायामेन - । उत्तरम् : सर्वरोगक्षयः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
III.	लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत —	4 × 2 = 8
16.	पादपजातयः काः ? तासां जन्म कथं भवति ? उत्तरम् : वनस्पतिः, द्रुमः लता, गुल्मः च इति चतस्रः पादपजातयः सन्ति । एतासाम् उत्पत्तिः बीजात्, काण्डात्, कन्दात् च भवति ।	2
17.	औरङ्गजेबेन प्रेषिते सन्देशपत्रे किं लिखितम् ? उत्तरम् : अस्मद्रिपुः शिवाजिपुत्रो राजारामः भवतः राज्ये वसतीति गूढचरमुखात् ज्ञातम् । अज्ञानेन एवं कृतं स्यादिति करुणया क्षान्तो भवत्याः अपराधः । अस्माकं दूतस्य वंशवदः क्रियतां राजारामः । अन्यथा पादशाहस्य सेना भवद्राज्यं पादाक्रान्तं कृत्वा विनाशयिष्यति इति औरङ्गजेबेन प्रेषिते सन्देशपत्रे लिखितम् ।	2
18.	रमारमणस्य कर्णसरणिम् अवतीर्णा अशरीरिणी वाणी का ? उत्तरम् : वत्स, जगन्नाथ, नारायण, जगद्रूपः त्वं स्वयम् ईश्वरसम्बन्धि श्रेष्ठतेजोरूपं स्वयमेव पश्य इति अशरीरिणी वाणी रमारमणस्य कर्णसरणिम् अवतीर्णा ।	2
19.	नरस्य वृत्तं के जानन्ति ? अथवा सतां सङ्गः किं किं करोति ? उत्तरम् : नरस्य वृत्तं सूर्यः, चन्द्रः, अग्निः, वायुः, आकाशः (द्यौः), भूमिः, आपः, हृदयम्, यमः, अहः, रात्रिः, सन्ध्याकालः (प्रातः, सन्ध्या, सायं-सन्ध्या) धर्मः च जानाति ।	2
	अथवा सतां सङ्गः मानवस्य दुर्बुद्धिं दूरी करोति । चित्तं शुद्धी करोति । सञ्चितं पापं निश्शेषतया नाशयति । प्राणिषु दयागुणम् अधिकं करोति । मङ्गलम् अवश्यं जनयति ।	2
IV.	श्लोकतात्पर्यं लिखत —	2 × 2 = 4
20.	ईशा वास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत् । तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद्धनम् ॥ उत्तरम् : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'उपनिषद्वचनम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭಗವಂತನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಈ ಬಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಬೇರೆಯವರ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಸೆಪಡಬೇಡ.	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
21.	<p>शङ्गारहास्यकरुणा: रौद्रवीरभयानका: ।</p> <p>बीभत्साद्भुतशान्ताश्च नव नाट्ये रसाः स्मृताः ॥</p> <p>अथवा</p> <p>आङ्गिको वाचिकश्चैव आहार्यः सात्विकस्तथा ।</p> <p>चत्वारोऽभिनया ह्येते विज्ञेया नाट्यसंश्रयाः ॥</p> <p>उत्तरम् : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ನಾಟ್ಯಾಂಶಾ:' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಕರುಣ, ರೌದ್ರ, ವೀರ, ಭಯಾನಕ, ಬೀಭತ್ಸ, ಅದ್ಭುತ ಮತ್ತು ಶಾಂತವೆಂಬ ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳನ್ನು ಭರತಮುನಿಯು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.</p> <p>ಅಥವಾ</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ನಾಟ್ಯಾಂಶಾ:' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಭಿನಯ, ಸಂಭಾಷಣಾರೂಪದ ಅಭಿನಯ, ವಸ್ತ್ರಭರಣ ರೂಪವಾದ ಅಭಿನಯ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯ, ವಿಲಾಸ, ಗಂಭೀರರೂಪವಾದ ಅಭಿನಯ ಹೀಗೆ ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಆಹಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕಗಳೆಂದು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯ ಅಭಿನಯಗಳನ್ನು ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.</p>	2
V.	<p>कव्यो: देश-काल-कृतीनां विषये लिखत —</p> <p>भासः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कविः : भासः</p> <p>देशः : दक्षिणभारतम् ।</p> <p>कालः : क्रि०पू० पञ्चमं शतकम्</p> <p>कृतयः : स्वप्नवासवदत्तम्, कर्णभारम्, प्रतिमानाटकम्, दूतघटोत्कचम् इत्यादीनि चतुर्दशरूपकाणि ।</p>	2 × 3 = 6
22.		3

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
23.	<p>डा० के०एस० नागराजन् ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कवि: : डा० के०एस० नागराजन् ।</p> <p>देश: : बेङ्गलूरु नगरम् (विल्सन् गार्डन)</p> <p>काल: : क्रि०श० विंशतिशतकम्</p> <p>कृति: : i) श्री सीतास्वयंवरम् } काव्यद्वयम्</p> <p>ii) श्री शबरीविलासम् }</p> <p>iii) उन्मत्तकीचकम् } नाटकद्वयम्</p> <p>iv) गुरुशापम् । }</p>	3
VI.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —	3 × 3 = 9
24.	<p>किं भवेत् ? मम समीपे ।</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?</p> <p>उत्तरम् : i) 'त्यागधनः' इति पाठः ।</p> <p>ii) दधीचि महर्षिः अवदत् ।</p> <p>iii) इन्द्रं प्रति अवदत् ।</p>	1 1 1
25.	<p>“संस्कृतेनैव संस्कृतिरपि सुरक्षिता ?”</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? केन संस्कृतिः सुरक्षिता ?</p> <p>उत्तरम् : i) 'ज्ञानदीपः' इति पाठः ।</p> <p>ii) डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयः अवदत् ।</p> <p>iii) संस्कृतेन संस्कृतिः सुरक्षिता ।</p>	1 1 1
26.	<p>रसे गन्धे न रज्यते ।</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कः न रज्यत ?</p> <p>अथवा</p> <p>किंस्वित् श्रेष्ठतरं भवेत् ?</p> <p>कः पाठः ? कः अपृच्छत् ? कम् अपृच्छत् ?</p>	

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
	<p>ಉತ್ತರಮ್ : i) 'ಭಿಷ್ಮೋಕ್ತಯಃ' ಇತಿ ಪಾಠಃ ।</p> <p>ii) ಭಿಷ್ಮಃ ಅವದತ್ ।</p> <p>iii) ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುಃ ನ ರಜ್ಯತೇ ।</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> <p>i) 'ಭಿಷ್ಮೋಕ್ತಯಃ' ಇತಿ ಪಾಠಃ ।</p> <p>ii) ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಅವದತ್ ।</p> <p>iii) ಭಿಷ್ಮಂ ಪ್ರತಿ ಅವದತ್ ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
VII.	ದಶವಾಕ್ಯಃ: ಉತ್ತರಮ್ —	3 × 4 = 12
27.	<p>ವತ್ಸರಾಜಃ ಕಥಂ ಭೋಜಂ ರಕ್ಷಿತವಾನ್ ?</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> <p>ಕಿಮರ್ಥಂ ಮುಞ್ಜಃ ಭೋಜಂ ಮಾರಯಿತುಂ ಪ್ರಯತತೇ ?</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಧಾರಾನಗರದ 'ಸಿಂಧುಲ' ರಾಜನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ತಮ್ಮನಾದ ಮುಂಜನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮಗನಾದ 'ಭೋಜ'ನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.</p> <p>ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮುಂಜನು ದೈವಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಭೋಜಕುಮಾರನ ಜಾತಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದನು. ಭೋಜಕುಮಾರನು 55 ವರ್ಷದ 7 ತಿಂಗಳ 3 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಒಳಗೊಳಗೆ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ವತ್ಸರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು 'ಭುವನೇಶ್ವರಿ' ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಸಾಯಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಂತೆಯೇ ಸಾಮಂತ ರಾಜನಾದ ವತ್ಸರಾಜನು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿರುವ ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ 'ಭುವನೇಶ್ವರಿ' ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಭೋಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅವನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ಮುಂಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಾನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಿಯೂ 'ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಭೋಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ಮೊಣಕಾಲಿನ ರಕ್ತವನ್ನು ಚೂರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ವಟಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಏನನ್ನೋ ಬರೆದು ಇದನ್ನು ಮುಂಜರಾಜನಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.</p> <p>ವತ್ಸರಾಜನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಭೋಜನ ರುಂಡವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮುಂಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಭೋಜಕುಮಾರನು ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದನು.</p> <p>ಹೀಗೆ ವತ್ಸರಾಜನು ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p>	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
	<p>ಧಾರಾನಗರದಲ್ಲಿ 'ಸಿಂಧುಲ' ಎಂಬ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆತನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ 'ಭೋಜ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಯಾವಾಗ ಭೋಜಕುಮಾರನಿಗೆ 5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಯಿತೋ ಆಗ ಸಿಂಧುಲರಾಜನು ತನಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ನೀಡಲು ಅವನನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು, ತಮ್ಮನಾದ ಮುಂಜನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸಾಯಿಸಿ ನಿರ್ವಂಶ ಮಾಡುವನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಮುಂಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಗನಾದ ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.</p> <p>ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮುಂಜನು ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಓದಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯಾದ 'ಬುದ್ಧಿಸಾಗರ'ನನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಂತನಾದ ವತ್ಸರಾಜನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೈವಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಭೋಜಕುಮಾರನ ಜನ್ಮಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಜನ್ಮಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ದೈವಜ್ಞರು "ಇವನು 'ಪಂಚಾಶತ್ಪಂಚವರ್ಷಾಣಿ' 55 ವರ್ಷಗಳ 7 ತಿಂಗಳ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಗೌಡದೇಶದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಪಥದವರೆಗೆ (ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ) ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.</p> <p>ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುಂಜರಾಜನು ಒಳಗೊಳಗೆ ದುಃಖಿತನಾಗಿ, ಕಳಾಹೀನ ಮುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜ್ಯವು ಭೋಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದಾದರೆ ನಾನು ಜೀವಿಸಿದ್ದೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಭೋಜಕುಮಾರನನ್ನು ಸಾಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು.</p>	

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಡ್ಡ ವಿಭಜನಮ್
28.	<p>ಹನುಮತ: ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತಂ ಪಠ್ಯಾನುಗುಣಂ ಸಂಕ್ಷೇಪಣಂ ಲಿಖತ </p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ (ಆಂಜನೇಯನ) ಹನುಮಂತನ ಬಾಲ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದರು.</p> <p>“ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ‘ಸುಮೇರು’ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ‘ಕೇಸರಿ’ ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಸುಂದರಳಾದ ‘ಅಂಜನಾ’ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು. ಇವರಿಗೆ ವಾಯುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹನುಮಂತನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಬಾಲಕನು ಭತ್ತದ ಅಗ್ರಭಾಗದಂತೆ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯಾದ ಅಂಜನಾದೇವಿಯು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬಾಲಕನು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಆಗತಾನೇ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಣ್ಣೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಗಗನಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದನು.</p> <p>ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದ ಬಾಲಕನ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಹುವಿನಿಂದ ತಿಳಿದ ಇಂದ್ರನು ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ಬರಲು ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಫಲವೆಂದು ಐರಾವತವನ್ನು ಭಾವಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಬಾಲಕನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಬಾಲಕನಾದ ಆಂಜನೇಯನು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನ ಎಡದವಡೆ ಭಗ್ನವಾಗಲು ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಇಂದ್ರನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇವನು ‘ಹನುಮ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವಂತೆ ಹರಸಿ, ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅಪಧ್ಯನಾಗುವಂತೆ ವರ ನೀಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆಂಜನೇಯನು ‘ಹನುಮಂತ’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.</p> <p>ಇದೇ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತ.</p>	4

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
29.	<p>ಧ್ರುವ: ಕಥೆ ಧ್ರುವಪದಮ್ ಅಲಭತ ?</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಹಿಂದೆ 'ಉತ್ತಾನಪಾದ' ಎಂಬ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸುನೀತಿ, ಸುರುಚಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯರು ಇದ್ದರು. ಸುನೀತಿಯಿಂದ ಧ್ರುವನೂ, ಸುರುಚಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಸುರುಚಿ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಮಗನಾದ ಉತ್ತಮನಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳು ಕೊನೆಯವಳೂ, ಸುಂದರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು.</p> <p>ಒಮ್ಮೆ ರಾಜನ ತೊಡೆಯೇರಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಉತ್ತಮನನ್ನು ಕಂಡು ಧ್ರುವನೂ ಸಹ ರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸುರುಚಿಯು "ಎಲೈ! ಧ್ರುವನೇ ನೀನು ರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗನೊಬ್ಬನೇ ಅರ್ಹನು, ಅವನೇ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯನು ಹಾಗಾಗಿ ದೂರಸರಿ"ಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.</p> <p>ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ದುಃಖಿತನಾದ ಧ್ರುವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಸುನೀತಿಯ ಬಳಿಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ "ಹೇಗೆ ನಾನು ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತೇನೆ ? ಹೇಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಸುನೀತಿಯು "ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸಕಲಲೋಕವೂ ನಮಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಕರುಣಾಳುವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಶರಣುಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.</p> <p>ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧ್ರುವನು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಲು ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಹೊರಟನು. ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯೆ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಧ್ರುವನಿಗೆ ಸಿಗಲು ಅವರಿಂದ ವಾಸುದೇವ ಮಂತ್ರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು.</p> <p>ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ವಶನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಬಾಲಕನಾದ ಧ್ರುವನ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುಲಕಿತನಾದ ಧ್ರುವನು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು "ಮಗನೇ, ಚಿರಕಾಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸು" ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಧ್ರುವಪದವಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಧ್ರುವನು ಧ್ರುವಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.</p>	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII. 30.	<p>पद्यपूरणम् –</p> <p>न चोरहार्यं</p> <p>..... ।</p> <p>.....</p> <p>..... प्रधानम् ॥</p> <p>उत्तरम् : न चोरहार्यं न च राजहार्यम् न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि । व्यये कृते वर्धत एव नित्यम् विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् ॥</p>	<p>1 × 4 = 4</p> <p>4</p>
IX. 31.	<p>अनुच्छेदप्रश्नानाम् उत्तराणि –</p> <p>अरण्ये बहवः प्राणिनः, वृक्षाः च भवन्ति । प्राणिनः अस्माकं मित्राणि सन्ति । ते सर्वे अस्माकं मनांसि रञ्जयन्ति । गगनचुम्बिनः वृक्षाः तत्र शोभन्ते ।</p> <p>सिंहाः, व्याघ्राः, हरिणाः, वानराः, गजाः, जम्बूकाः इत्यादिमृगाः अरण्ये निवसन्ति । सिंहः उच्चैः गर्जति । वानराः वृक्षात् वृक्षं प्लवन्ते । तेषां पुच्छः दीर्घः भवति । शुकपिकाः फलानि खादन्ति अपि च कूजन्ति । हरिणाः धावन्ति । अरण्यं मनसः सन्तोषं जनयति । अद्य सर्वत्र अरण्यानां नाशः दृश्यते । एतेन प्राणिनां नाशः अपि भवति ।</p> <p>अतः प्रकृतिसंरक्षणार्थम् अस्माभिः अरण्यस्य संरक्षणम् अवश्यं कार्यम् ।</p> <p>i) अरण्यं किं जनयति ?</p> <p>ii) अरण्ये के के प्राणिनः निवसन्ति ?</p> <p>iii) शुकपिकाः किं खादन्ति ?</p> <p>iv) प्रकृति संरक्षणार्थम् अस्माभिः किं कार्यम् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) अरण्यं सन्तोषं जनयति ।</p> <p>ii) अरण्ये सिंहाः, व्याघ्राः, हरिणाः, वानराः, गजाः, जम्बूकाः च इत्यादिमृगा निवसन्ति ।</p> <p>iii) शुकपिकाः फलानि खादन्ति ।</p> <p>iv) प्रकृति संरक्षणार्थम् अस्माभिः अरण्यस्य संरक्षणम् अवश्यं कार्यम् ।</p>	<p>4 × 1 = 4</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भाग: - B (व्याकरणविभागः) (22 अङ्काः)	
X.	समुचितोत्तरप्रश्नानाम् उत्तराणि —	10 × 1 = 10
32.	‘आज्ञापयति’ – अत्र एषः लकारः भवति — (A) लृट् (B) लिट् (C) लट् (D) लङ् । उत्तरम् : (C) लट्	1
33.	‘औरङ्गजेबेन’ – अत्र एषा विभक्तिः वर्तते — (A) तृतीया विभक्तिः (B) प्रथमा विभक्तिः (C) चतुर्थी विभक्तिः (D) पञ्चमी विभक्तिः । उत्तरम् : (A) तृतीया विभक्तिः	1
34.	‘अम्बरम्’ – अस्य समानार्थकपदम् इदम् अस्ति — (A) व्योम (B) समुद्रः (C) सागरः (D) भूमिः । उत्तरम् : (A) व्योम	1
35.	‘दुष्टः’ – अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति — (A) प्रदुष्टः (B) शिष्टः (C) सदुष्टः (D) आदुष्टः । उत्तरम् : (B) शिष्टः	1
36.	‘नायिका’ – अस्य अन्यलिङ्गरूपम् इदम् अस्ति — (A) नायकी (B) नायिकी (C) नायकः (D) नायका । उत्तरम् : (C) नायकः	1
37.	‘गुरुरवदत्’ – अस्य एषः सन्धिः भवति — (A) गुणसन्धिः (B) विसर्गसन्धिः (C) यणसन्धिः (D) श्चुत्वसन्धिः । उत्तरम् : (B) विसर्गसन्धिः	1
38.	‘विषं कण्ठे यस्य सः’ – अत्र समस्तपदम् इदम् — (A) विषकण्ठे (B) कण्ठविषः (C) विषकण्ठः (D) कण्ठेविषः । उत्तरम् : (C) विषकण्ठः	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
39.	पूर्वपदार्थप्रधानः एषः समासः – (A) अव्ययीभावः (B) तत्पुरुषः (C) बहुव्रीहिः (D) द्वन्द्वः । उत्तरम् : (A) अव्ययीभावः	1
40.	एषु शुद्धं वाक्यम् इदम् अस्ति – (A) बालकं मोदकं रोचते (B) बालकाय मोदकं रोचते (C) बालकेन मोदकं रोचते (D) बालकस्य मोदकं रोचते । उत्तरम् : (B) बालकाय मोदकं रोचते	1
41.	'ह्येषः' – अत्र सन्धिविभजनम् इदं भवति – (A) ह्यः + एषः (B) ह्यः + ईशः (C) ह + एषः (D) हि + एषः । उत्तरम् : (D) हि + एषः	1
42.	प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत – a) छात्रः ग्रामं गतवान् । b) मया जलं पीयते । उत्तरम् : a) छात्रेण ग्रामः गतः । b) अहं जलं पिबामि ।	2 × 1 = 2
43.	प्रश्नवाक्यस्य उत्तराणि – a) संस्कृतकविषु डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयः मुकुटमणिरिव विराजते । b) बाल्ये शास्त्रिमहोदयस्य गृहपरिसरः संस्कृतमयः आसीत् । उत्तरम् : a) संस्कृतकविषु कः मुकुटमणिरिव विराजते ? b) बाल्ये शास्त्रिमहोदयस्य गृहपरिसरः कथम् आसीत् ?	2 × 1 = 2
44.	वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत – a) स्वामिसन्देशं सः आनीतवान् । b) विजेता पठितुम् इच्छति । उत्तरम् : a) आनीतवान् → 'तवत्' प्रत्ययः । b) पठितुम् → 'तुमुन्' प्रत्ययः ।	2 × 1 = 2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्								
XI. 45.	अलङ्कारस्य उत्तरम् — गङ्गा गङ्गेव पावनी । उत्तरम् : उदाहरणम् : गङ्गा गङ्गेव पावनी अलङ्कारस्य नाम : अनन्वयः लक्षणम् : उपमानोपमेयत्वं यदा एकस्यैव वस्तुनः । समन्वयः : अस्मिन् उदाहरणे 'गङ्गा' इति एकस्यैव वस्तुनः उपमानोपमेयत्वं प्रकल्पितम् ।	3 1 1 1								
XII. 46.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत — नादन्ति सस्यं खलु वारिवाहाः । उत्तरम् : <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>त</td> <td>त</td> <td>ज</td> <td>गुरु गुरु</td> </tr> <tr> <td>- - U</td> <td>- - U</td> <td>U - U</td> <td>- -</td> </tr> </table> नादन्ति सस्यं खलु वारिवाहाः । छन्दोनाम : इन्द्रवज्रा अक्षराणि : 11 (एकादशाक्षराणि) गणाः : त - त - ज - गुरु - गुरु । भागः - C (रचनाविभागः) (16 अङ्काः)	त	त	ज	गुरु गुरु	- - U	- - U	U - U	- -	3 1 1 1
त	त	ज	गुरु गुरु							
- - U	- - U	U - U	- -							
XIII. 47.	संस्कृतभाषया अनुवादः — विद्यार्थिजीवनम् अमूल्यं वर्तते । विद्यार्थिनः (छात्राः) सदा उत्साहशालिनः भवेयुः अपि च गुरुणां मार्गदर्शनम् अनुसरेयुः । Student life is very precious. Students should always be enthusiastic. They should follow the guidance of the teacher.	3								

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>सुधाकरः/सुधा, दशमीकक्षा वाणीविद्यालयः उडुपिनगरम् ।</p> <p>मान्याः, पूज्य पितृचरणयोः साष्टाङ्ग प्रणामाः । अहम् अत्र कुशली । भवन्तः अपि कुशलिनः इति भावयामि ।</p> <p>अस्माकं शालायां जनवरी पञ्चविंशति दिने शालावार्षिकोत्सवः प्रचलिष्यति । अहं नवम् कक्ष्यायां प्रथमस्थानं प्राप्तवान् । अतः पुरस्कारम् अपि स्वीकरोमि । सांस्कृतिक कार्यक्रमे अपि भागं वहामि । अतः तत् सर्वं वीक्षितुं भवन्तः अवश्यम् आगच्छन्तु । आगमन सूचक पत्रं लिखन्तु ।</p> <p>वन्दनानि, दिनाङ्कः 01 - 03 - 2018 स्थानम् : उडुपिनगरम् पत्रसङ्केतः</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 5px auto;"> <p>सविधे, रङ्गनाथ एम् विजयनगरम् मैसुरुनगरम्</p> </div> <p>भवदीयः पुत्रः/भवदीया पुत्री सुधाकरः/सुधा</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>1</p>
XVI. 50.	<p>प्रबन्धलेखनम् — एकं विषयम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत — i) परिसरः ii) समाचारपत्रम् iii) जनसंख्यास्फोटः ।</p> <p>उत्तरम् : प्रबन्धे विषयप्रस्तावना विषय निरूपणम् उपसंहारः ।</p>	<p>5</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>1</p>